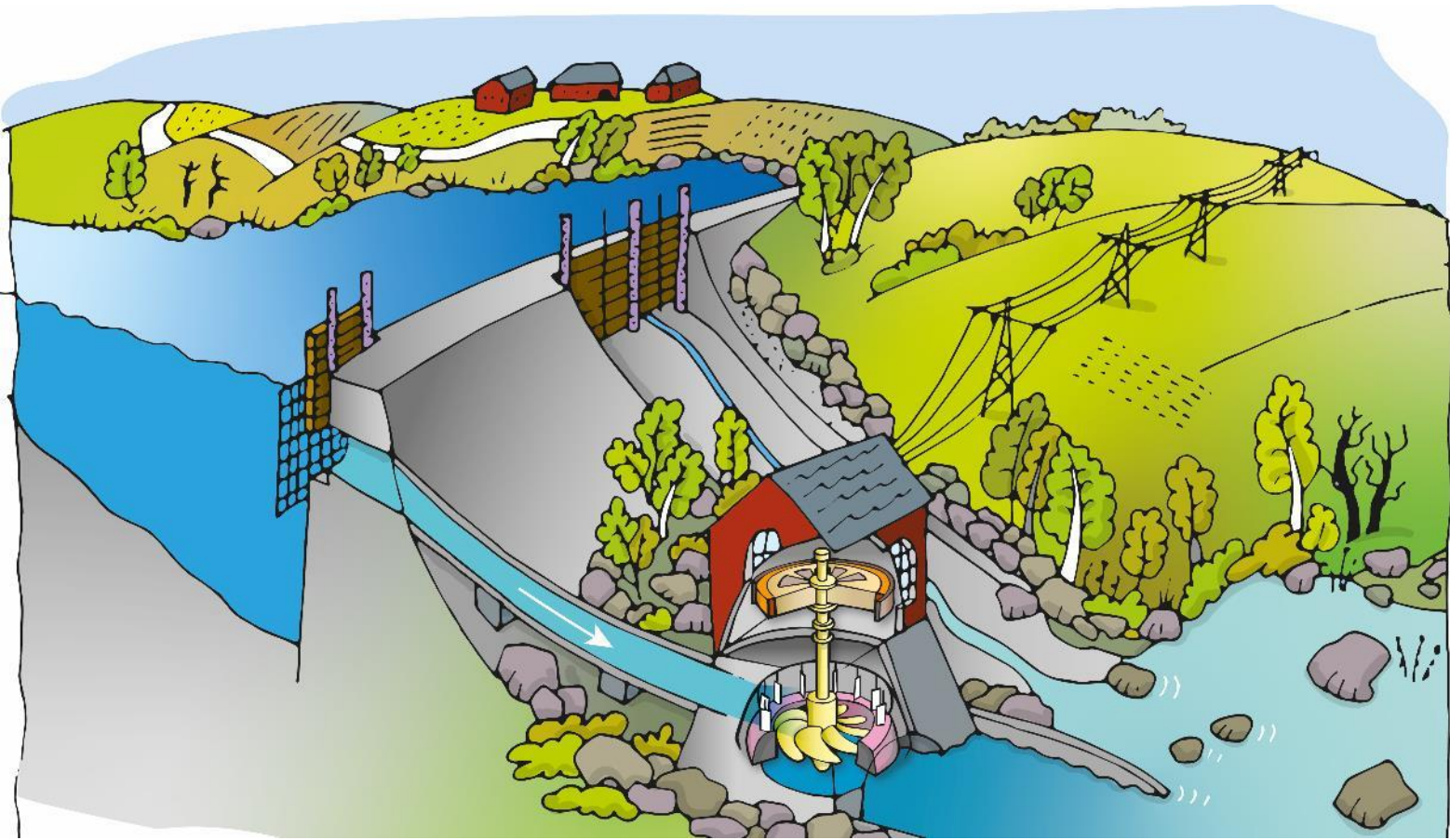

Miljösamverkan
Sverige

Uppföljning av tillsynskampanj

Egenkontrolltillsyn på vattenkraftverk

Augusti 2023

Länsstyrelserna

Titel: Uppföljning av tillsynskampanj Egenkontrolltillsyn på vattenkraftverk

Datum: 2023-08-31

Huvudmän: Länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten

Webbplats: www.miljosamverkansverige.se

E-postadress: miljosamverkansverige@lansstyrelsen.se

Sammanfattning

2021 startade Miljösamverkan Sverige projektet ”Verktygslåda för egenkontrolltillsyn på vattenkraftverk”. Syftet med projektet var att:

- Förenkla för länsstyrelserna att genomföra enhetlig tillsyn med fokus på funktion och miljöpåverkan.
- Stödja och utbilda handläggare som utför tillsyn på vattenkraftverk.
- Verksamhetsutövarna ska få kunskap om och förbättra sin egenkontroll. Deras behov av egenkontroll kommer öka när de får tillstånd med moderna miljövillkor.
- I förlängningen förbättra förutsättningarna för en god vattenmiljö.

Projektgruppen har tagit fram material som länen kan använda för att göra egenkontrolltillsyn; mall för egenkontroll, checklista för tillsyn och tillsynsprotokoll, beskrivning av ärendegång för egenkontrolltillsyn, mallar för att boka in tillsynsbesök samt mall för avgiftsbeslut.

Under våren 2023 genomfördes en tillsynskampanj med 12 deltagande län. I kampanjen tillsynades mer än 31 objekt genom till största del besök på plats men också genom skrivbordstillsyn. Resultaten, av de som hunnit skickas in och granskas, från tillsynen visar att endast ett av tillsynsobjekten har en fullgod och dokumenterad egenkontroll. Sju tillsynsobjekt har en dokumenterad egenkontroll med små brister. Åtta objekt har en egenkontroll med stora brister och sju objekt har en ej dokumenterad egenkontroll.

Nio av 12 län svarar att verksamhetsutövarna fått en ökad förståelse för egenkontroll genom denna tillsynskampanj. Samtliga län har haft nytta av tillsynskampanjen och 10 län kommer att fortsätta göra egenkontrolltillsyn på vattenkraftverk framöver.

Innehåll

Inledning.....	5
Upplägg av tillsynskampanj.....	6
Planering.....	6
Framtagande av material och test av materialet.....	7
Genomförande av tillsynskampanj.....	7
Uppföljning.....	8
Uppföljning av tillsynskampanj.....	9
Tillsynskampanjen i stort.....	9
Fältappen.....	13
Resultat från tillsynen.....	15
Slutsatser.....	21
Tillsynskampanjen i stort.....	21
Fältappen.....	21
Resultat från tillsynen.....	22

Inledning

Egenkontrollen är generellt bristfällig vid landets vattenkraftverk. Samtidigt bedriver länsstyrelserna inte så mycket tillsyn och den tillsyn som bedrivs är inte enhetlig.

Under 2019-2021 genomförde Miljösamverkan Sverige projektet ”Rimlig egenkontroll vattenkraft” där ett handläggarstöd arbetades fram. I detta handläggarstöd redovisar projektgruppen sin bedömning av vad som kan vara en rimlig nivå på egenkontrollen vid vattenkraftverk och regleringsdammar. En naturlig följd av detta projekt var att ta fram en länsstyrelsegemensam verktygslåda för egenkontrolltillsyn samt att genomföra en nationell tillsynskampanj.

2021 startade Miljösamverkan Sverige projektet ”Verkttygslåda för egenkontrolltillsyn på vattenkraftverk”. Syftet med projektet var att:

- Förenkla för länsstyrelserna att genomföra enhetlig tillsyn med fokus på funktion och miljöpåverkan.
- Stödja och utbilda handläggare som utför tillsyn på vattenkraftverk.
- Verksamhetsutövarna ska få kunskap om och förbättra sin egenkontroll. Deras behov av egenkontroll kommer öka när de får tillstånd med moderna miljövillkor.
- I förlängningen förbättra förutsättningarna för en god vattenmiljö.

Projektgruppen har tagit fram material som länen kan använda för att göra egenkontrolltillsyn; mall för egenkontroll, checklista för tillsyn och tillsynsprotokoll, beskrivning av ärendegång för egenkontrolltillsyn, mallar för att boka in tillsynsbesök samt mall för avgiftsbeslut. Fyra informationsfilmer har också arbetats fram inom projektet.

Följande personer har varit med i projektgruppen:

- Cecilia Carlson, Länsstyrelsen Västerbotten, från och med september 2022
- Emelie Sjöström, Länsstyrelsen Västerbotten, till och med september 2022
- Nils Hedberg, Länsstyrelsen Kalmar
- Maria Hellström, Länsstyrelsen Örebro
- Weronica Klasson, Länsstyrelsen Östergötland
- Sara Wahrby, Miljösamverkan Sverige

Upplägg av tillsynskampanj

Arbetet med projektet och tillsynskampanjen har genomförts enligt följande.

- Planering
- Framtagande av material och test av materialet
- Genomförande av tillsynskampanj
- Utvärdering

Planering

Projektgruppen startade i gång med att planera för de olika delarna som vi ville ha med i tillsynskampanjen; informationsfilmer, fältapp att använda under tillsynen, samla ihop befintliga checklistor och mallar samt göra reklam för den kommande kampanjen på handläggartreffar och chefsmöten.

En inbjudan till kampanjen skickades ut till alla länsstyrelser i slutet av oktober 2022 med sista anmälan i december.

Informationsfilmer

Under planeringen tog projektgruppen fram ett önskemål över vilka informationsfilmer vi såg ett behov av och vad de skulle innehålla. Länsstyrelsen Kalmar stod sedan för upphandling och finansiering av filmerna. Tre filmer har producerats i Länsstyrelsen Kalmars regi i samarbete med projektgruppen; "Så här funkar konnektivitet", "Miljöanpassning av vattenkraftverk Faunapassager" och "Uppföljning av vattenkraftens miljöanpassningar och miljöpåverkan". De första två filmerna finns på Miljösamverkan Sveriges webb samt på Miljösamverkan Sveriges Youtubekanal. Den sista filmen är när denna rapport skrivs, inte helt färdig och publicerad ännu. Utöver dess tre filmer har projektgruppen spelat in en film om egenkontroll. Denna inspelning finns på samma plats som tidigare nämnda filmer.

Fältapp

Projektgruppen bestämde sig för att undersöka möjligheterna till att använda fältappen Survey 1-2-3 under kampanjen. Denna app har använts inom länsstyrelserna vid tidigare tillfällen och då underlättat och effektiviserat arbetet. Fältappen kan laddas ner till en handläggares jobbtelefon och innehåller ett frågeformulär som det går att skriva in svar i. Under tillsynsbesöket kan handläggaren ställa frågor utifrån formuläret i appen och klicka i eller skriva svar på frågorna. Efter besöket går det att tanka över frågeformuläret med ifyllda svar till datorn och skriva ut ett protokoll.

För att kunna beställa en fältapp behövde vi hjälp från förvaltningsobjekt Vatten och Miljömål. I samarbete med förvaltningsobjektet tog vi fram en plan för hur vi skulle gå till väga.

1. Ta fram frågeformuläret som ska finnas i appen.
2. Säkerhetsklassa frågeformuläret med hjälp av säkerhetssamordnare. Informationen som samlas in i appen får inte vara känsligare än K3.
3. Beställa fältappen från IT-avdelningen.

4. Ta hjälp av GIS-samordnare som är knuten till förvaltningsobjektet för att bygga frågeformuläret i appen.
5. Ta hjälp av IT-avdelningen för att tillverka en ”rapportgenerator”, det vill säga funktionen som gör att det går att skriva ut en rapport.
6. Ta hjälp av GIS-samordnaren på förvaltningsobjektet för att ge support till användarna av fältappen samt att skriva instruktion för användning.

Framtagande av material och test av materialet

Materialet som projektgruppen arbetat fram inför tillsynskampanjen utgår från handläggargrödet ”Rimlig egenkontroll vattenkraft”. Utifrån handläggargrödet tog vi fram en mall för egenkontroll som verksamhetsutövare kan använda sig av. Till mallen arbetade vi fram en introduktion som beskriver hur egenkontrollen kan byggas upp och hur mallen kan användas. Vi arbetade fram ett frågeformulär utifrån handläggargrödet och mallen för egenkontroll som handläggare kan använda vid tillsynen. Frågeformuläret är framtaget dels i en word-version, och är dels inlagd i den ovan beskrivna fältappen. Vi arbetade också fram en beskrivning över ett tillsynsärende, ”ärendegång”, samt olika mallar för att boka in besök både på småskaliga och storskaliga verksamheter. Vi tog också fram en mall för avgiftsbeslut.

Innan allt material färdigställdes skickades det till en referensgrupp bestående av länsstyrelsehandläggare för synpunkter. Materialet testades också av några personer från projektgruppen vid tillsynsbesök.

I samband med att materialet blev färdigt startade vi i gång en samarbetsyta där allt material lades ut och blev åtkomligt för alla vattenhandläggare på länsstyrelserna.

Vissa delar av materialet som arbetats fram under projektet finns på Miljösamverkan Sveriges webb. Allt material finns på den länsstyrelseinterna samarbetsytan för vattenhandläggare.

Genomförande av tillsynskampanj

Vi startade i gång tillsynskampanjen med ett webinarium den 25 januari 2023 för de som anmält sig. Totalt anmälde sig 14 länsstyrelser. Vid webinariet presenterades materialet, samarbetsytan och fältappen. Kampanjen pågick mellan den 1 februari till den 31 maj. Under tiden för tillsynskampanjen ordnade projektgruppen ytterligare två skype-möten med information och möjlighet att ställa frågor. Under hela kampanjtiden har det också funnits möjlighet att ställa frågor eller starta diskussioner på samarbetsytan.

Tyvärr fick vi vissa problem med fältappen. Av olika anledningar hade IT-avdelningen inte gjort klart rapportgeneratoren i tid. Funktionen kom i gång den sista månaden av kampanjen. Det visade sig också vara många steg för att komma i gång med appen i telefonen vilket gjorde att många inte tog sig tid att starta i gång och använda den.

Uppföljning

Efter tillsynskampanjens avslut skickades en enkät ut till alla som använt sig av det framtagna materialet. 12 länsstyrelser har använt sig av materialet och svarade på enkäten.

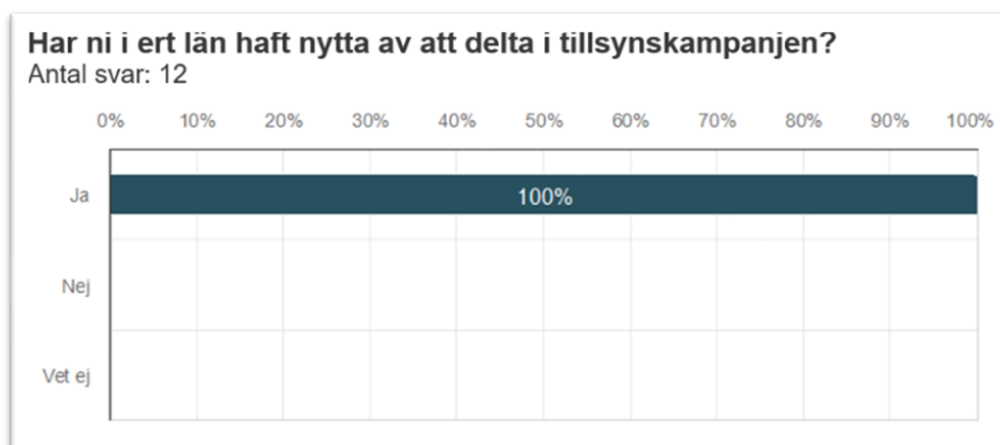

Uppföljning av tillsynskampanj

12 av 21 länsstyrelser deltog i tillsynskampanjen. Samtliga deltagande län har svarat på enkäten som bestod av tre delar. Första delen bestod av frågor om tillsynskampanjen i stort. Andra delen av frågor om fältappen och tredje delen om resultatet av tillsynen.

Tillsynskampanjen i stort

Samtliga 12 län svarar att de har haft nytta av att delta i tillsynskampanjen.

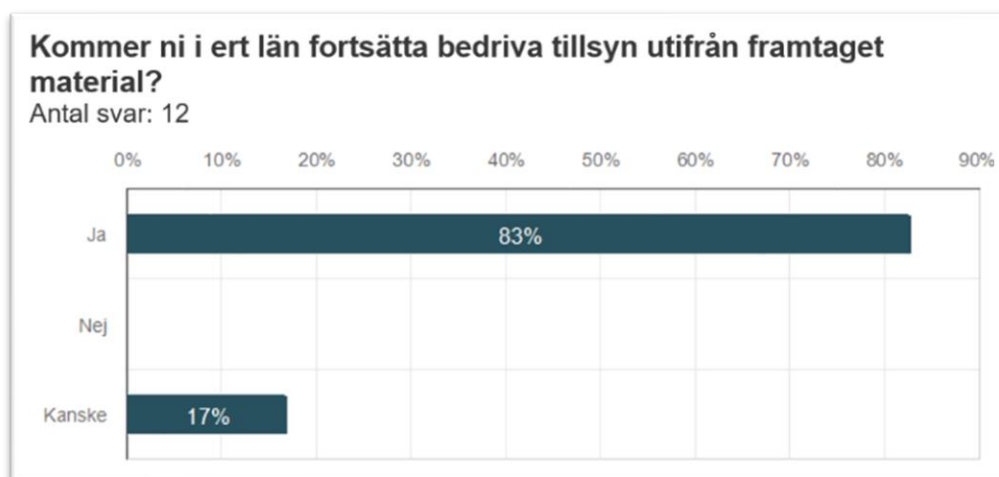
Figur 1. Samtliga 12 län uppger att de har haft nytta av att delta i tillsynskampanjen.

På frågan om på vilket sätt länsstyrelserna hade nytta av att delta fick vi följande fritextsvar:

- Vi hade ej initierat denna typ av tillsyn utan kampanjen. Vi fick information om anläggningarna som var av intresse.
- Att vi har bedrivit tillsyn, enkelt att kunnat läsa in oss och sen genomföra tillsyn. Inte behöva uppfinna hjulet. Bra att alla lst utgår från samma upplägg, vi kan hänvisa till att det är ett nationellt projekt.
- Bra med mallar och förslag på rutiner. Bra att kunna diskutera frågor med kollegor i andra län. Bra med filmerna! :-)
- Mycket bra material som verkligen gick att använda vid tillsynsbesöket och för verksamhetsutövaren. Detta fungerade som en uppstart för vår tillsyn och man kunde snabbt läsa in sig och det fanns en tydlighet i arbetsmetodiken. Materialet kommer att kunna tillämpas vid tillsynsuppföljningen av alla nya tillstånd som förhoppningsvis blir ett resultat av NAP:en.
- Mallar, frågeformulär, att överhuvudtaget få till ett tillsynsbesök.
- Tillsynen har prioriterats och påbörjats.
- Det handläggarstöd som tagits fram nationellt har vi använt och det har underlättat arbetet betydligt.
- Vi kom igång med egenkontrollen och det tydliga behovet av kontinuerlig tillsyn från oss på lst och behovet av egenkontroll för VU.
- Pedagogisk guide för att kolla upp VUs egenkontroll.

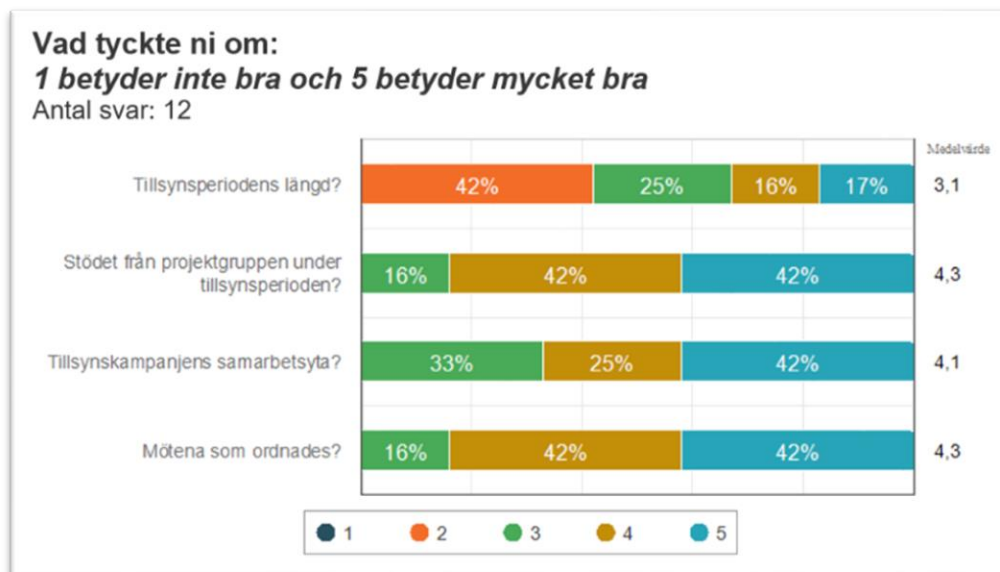
- Länsstyrelsen har kunnat påbörja en strukturerad tillsyn av egenkontrollen vid vattenkraftverk.
- Bra underlag att skicka ut till VU, särskilt mallen för hur man kan lägga upp redovisningen sin egenkontroll.
- Vi kommer att använda materialet i kommande tillsyn.

På frågan om länen kommer att fortsätta bedriva tillsyn utifrån framtaget material svarar 10 län ja och två län kanske.

Figur 2. 10 län uppger att de kommer fortsätta bedriva tillsyn utifrån framtaget material.

Nästa fråga handlade om vad länen tyckte om de olika delarna av tillsynskampanjen. Av 12 svarande tycker fem län att tillsynsperiodens längd inte var bra. Samtliga svarande tycker att stödet från projektgruppen, tillsynskampanjens samarbetsyta och mötena som ordnades var bra eller mycket bra.

Figur 3 visar att fem län tycker att tillsynsperiodens längd inte var bra. Samtliga svarande tycker att stödet från projektgruppen, tillsynskampanjens samarbetsyta och mötena som ordnades var bra eller mycket bra.

Följande fritextsvar motiverar svaren ovan.

- Projekttiden var för kort vilket gjorde att vi inte hann med det vi ville (endast uppstart av tillsyn genomfördes).
- Skulle behöva en längre tillsynsperiod tex feb-nov. Tar tid att komma i gång internt, boka in besök och genomföra.
- Lätt att hitta material på samarbetsytan.
- Vi har inte nyttjat samarbetsytan så mycket, mer än att hämta hem materialet. Rimligt lång tid för tillsynsperioden för att samköra över landet, vi hann dock inte riktigt det vi hade hoppats på, men fortsätter på den inslagna vägen.
- Det har funnits gott om tid för projektet och stödet har varit bra. Samarbetsytan har ständigt uppdaterats och fungerat. Det vi aldrig hann med var att använda oss av fältappen vilket innebar att något möte var svårt att ta till sig.
- Det var svårare att få hjälp med appen.
- Samarbetsytan har varit lite dåligt utnyttjad men de är de generellt, är ett arbetssätt man måste lära sig att tänka på.
- Perioden skulle kunna vara lite längre.
- Mötena var mycket bra, korta och koncisa men med värdefullt material och information. Appen var lite krånglig, vi använde inte den.
- Tillsynsperiodens längd var inte riktigt anpassad för våra möjligheter att utföra tillsyn.
- Tillsynsperioden hade kunnat läggas lite senare på säsongen. Det var fortfarande snö här när det var planerat att vi skulle ut i fält.
- Samarbetsytan är alltid lite stökig/har ett stökigt utseende. Men bra material som låg där.
- Väl mycket fokus på fältappen på mötena. Vi hade hellre sett större fokus på de faktiska tillsynsfrågorna. Men att det blev mycket fokus

på annat kan ju bero på att många inte hade hunnit/kunnat vara ute när det var inplanerat.

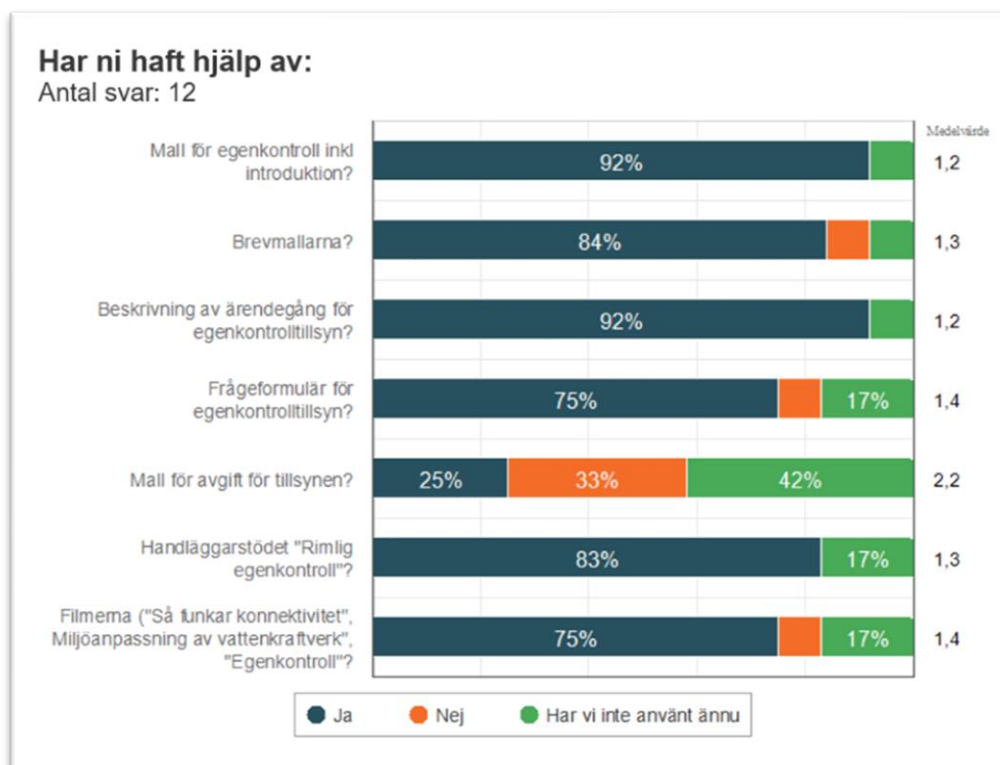
På frågan om det finns något projektgruppen kunde gjort bättre fick vi följande svar från länen.

- Appen blev för krånglig att använda och rapporten som kom ut tyckte vi inte var så användbar direkt utan krävde annat upplägg och innehåll för att fungera bra.
- Man kunde dela upp gruppen för de som tänkt använda appen och för de som kör med pappersversionen.
- Att allt det tekniska och manualer till det skulle kunna varit redan färdiga innan tillsynsperioden startades.
- Kanske inte ligger på er men tillsynsappen som tagits fram var kanske helt redo för att ta i bruk när den presenterades.
- Tillgängligheten till appen var krånglig men det är inte projektgruppens fel.
- Det hade varit bra om fältappen hade varit klar så fokus hade kunnat hamna på annat än det tekniska kring det.

På frågan om vad projektgruppen gjorde riktigt bra fick vi följande fritextsvar.

- Materialet som var framtaget var till stora delar bra och informativt.
- Tog fram materialet.
- Filmerna. De är användbara i ett större sammanhang.
- Som vi sagt innan... Riktigt bra och tydligt projekt med bra material.
- Mallar, möten och samarbetsytan.
- Det handläggarstöd som tagits fram har varit mycket bra och till stor hjälp!
- Allt.
- Pedagogiska.
- Underlagsmaterialet har varit bra!
- Mallen för egenkontrollen!
- Att använda digitala verktyg i tillsynskampanjen är väldigt bra!

För att få veta hur det framtagna materialet använts frågade vi om länen haft hjälp av de olika delarna.

Figur 4. Av 12 svarande län har nio till 11 använt allt material förutom mallen för avgift, den har endast använts av tre län än så länge.

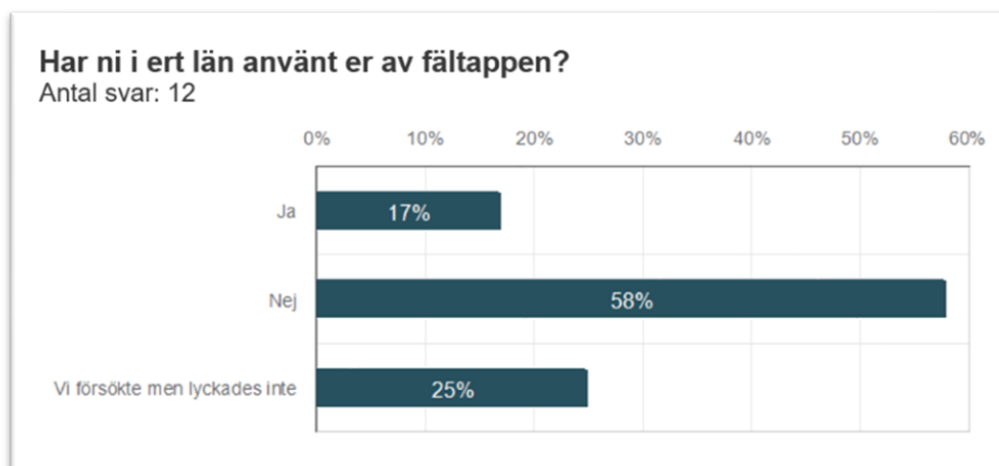
Svaren visar att det framtagna materialet till stor del har använts. Den mall som inte använts så mycket är mallen för avgift. Antagligen beror det på att inte så många län debiterar för tillsynen och/eller att ärendena inte hunnit avslutas inom kampanjtiden.

På frågan om länen tycker att det sakades något i materialet eller om det är något som bör ändras fick vi följande fritextsvar.

- Inledande text till anteckningarna om projektet och länkar till materialet.
- Sista fråga om hur vu går vidare. Tex bestämma tid för när de ska inkomma med ett uppdaterat egenkontrollprogram.
- Kanske en mall för inspektionsrapporten - men det känns inte helt rätt att begära mer när man fått allt annat serverat! ;)
- Med underlaget som finns kommer man långt. Kanske att man kunde få några exempel på framtagna egenkontrollprogram från några verksamhetsutövare för att kunna diskutera vad som är bra och vad som är mindre bra med dom.

Fältappen

Eftersom det blev en del tekniska problem med fältappen ville vi veta hur många som använt sig av den och hur de upplevde att det fungerade.

Figur 5. Endast två län har använt sig av fältappen.

Svaren visar att endast två län använt sig av fältappen vid tillsyn. De som svarade nej på ovanstående fråga fick följdfrågan om varför de inte använt fältappen.

- Kostnaden.
- Tidsbrist. Blev en puckel som vi inte tog oss förbi.
- Vi fastnade vid första steget att ansluta iPaden.
- Verkade krånglig. Krånglig att beställa.
- Situationen vid besöket gjorde att det var lättare att skriva direkt i datorn.
- Känns krångligt/tar mer tid än vad man sparar in. Känns också stolpigt med en app i stället för ett mer "flytande samtal".

De som svarade nej fick också följdfrågan om vad det var som inte fungerade med fältappen.

- Vi var själva lite sena i starten med att söka behörigheter och det krånglade lite. Vi hann precis få i gång appen, men tyckte inte att vi hade så stor nytta av rapporten som genererades. Snarare bra att använda frågeformuläret för att inte missa någonting väsentligt.
- Jag fick den inte att vilja koppla upp ordentligt och skicka in mitt protokoll.
- För mig var det en hel del trassel att få behörighet och bara att få appen att fungera på mobilen. Löste sig dagen före besöket så nyttjade inte appen. Vid kommande tillsynsbesök gör vi kanske ett nytt försök.

De som svarade att de använt sig av fältappen fick följdfrågan om hur den fungerat, vad som var bra och vad som kan förbättras.

- Blir plottrigt när man ska skriva på mobilen, enklare att skriva i datorn när man sitter ner och samtalar. Ja och nej frågor är ok, fritext är svårare.
- Den fungerade bra men kunde för vår del lika gärna ha varit en checklista.

De som använt fältappen fick också följdfrågan om de använt rapportmallen/rapportgeneratoren och vad de tyckte om upplägget.

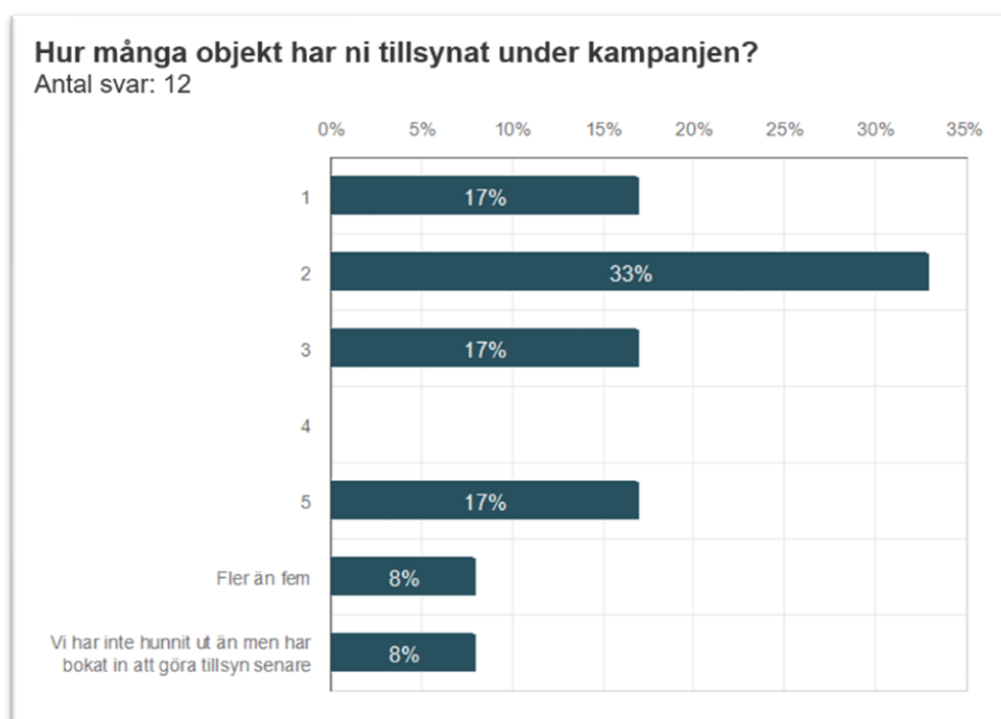
- Nej
- Ja det funkade bra!

På följdfrågan om det underlättat arbetet att använda fältappen fick vi svaren:

- Nej inte ännu.
- Ja tillsynen blev strukturerad och dessutom var protokollet den genererade användbar när man gav feedback.

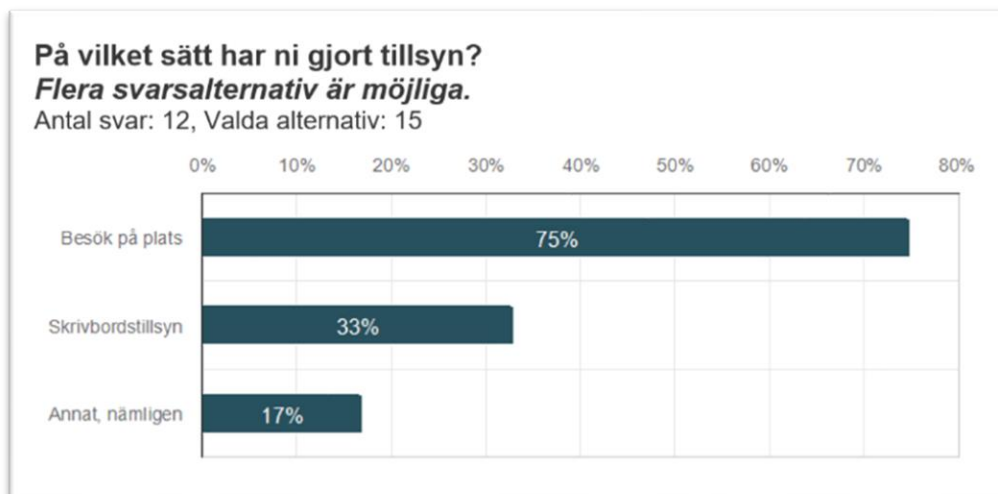
Resultat från tillsynen

Vi började med att fråga hur många objekt varje län tillsynat under kampanjen.

Figur 6. Fler än 31 objekt har tillsynats under kampanjen.

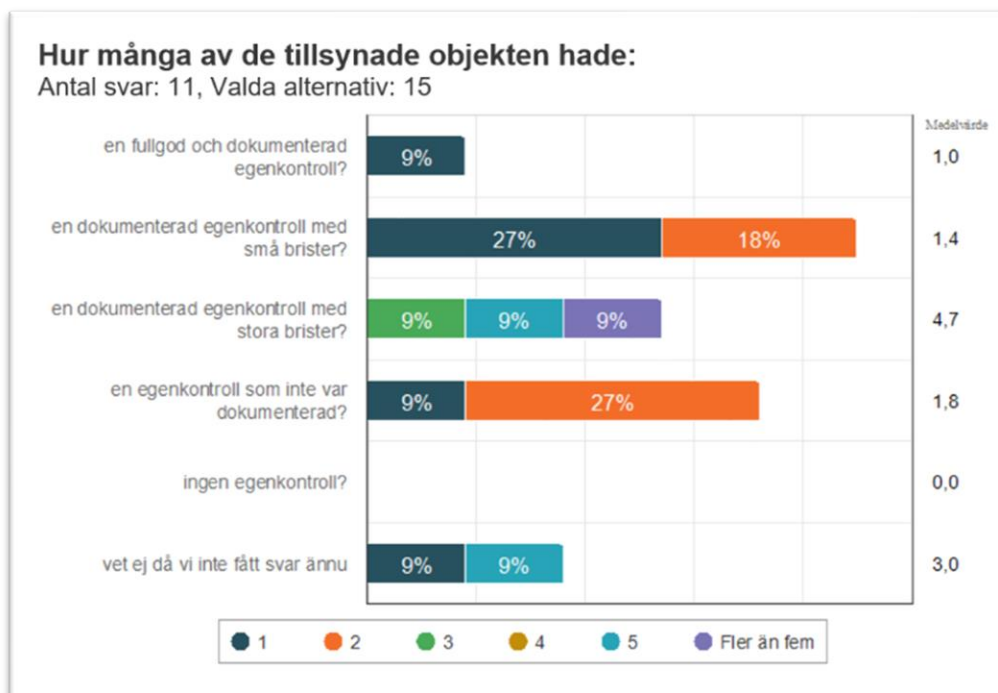
Totalt sett har fler än 31 objekt tillsynats under kampanjen. Vi fortsatte med att fråga på vilket sätt tillsynen har utförts.

Figur 7. De flesta tillsynsobjekt har platsbesökts. Några län har gjort skrivbordstillsyn.

De flesta län har gjort tillsyn på plats och några län har utfört skrivbordstillsyn. Vissa län har valt båda sätten att arbeta. Något län har planerat in tillsyn senare och inte bestämt på vilket sätt tillsynen ska utföras.

Följande två frågor handlade om huruvida egenkontrollen fanns dokumenterad hos verksamhetsutövarna och om den var fungerande eller ej.

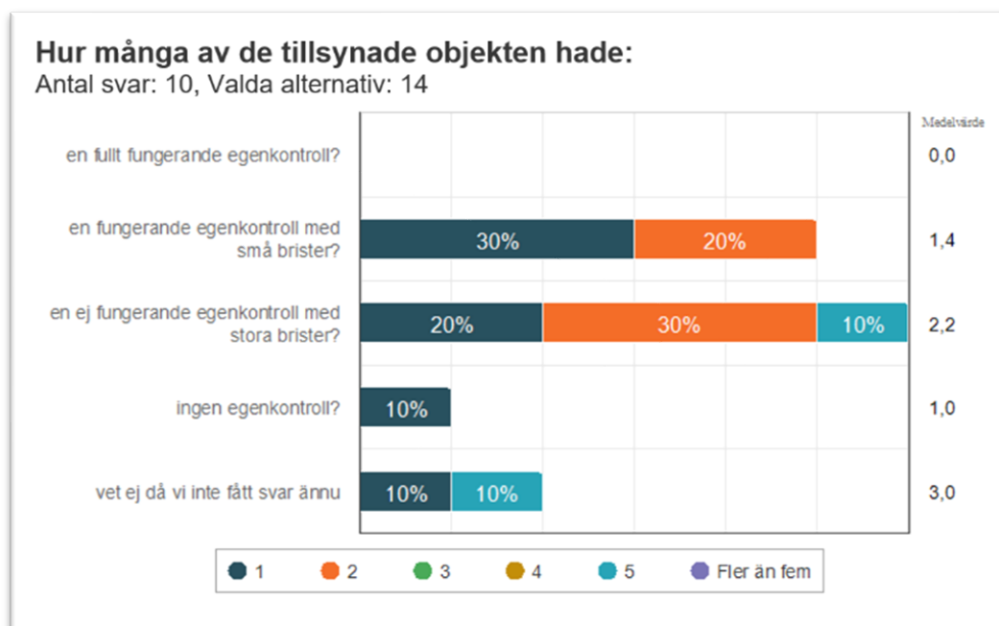

Figur 8 visar hur egenkontrollen ser ut hos tillsynsobjekten. Endast ett tillsynsobjekt har en fullgod och dokumenterad egenkontroll.

Endast ett tillsynsobjekt har en fullgod och dokumenterad egenkontroll. Sju tillsynsobjekt har en dokumenterad egenkontroll med små brister. Åtta objekt

har en egenkontroll med stora brister och sju objekt har en ej dokumenterad egenkontroll. Inget objekt saknar egenkontroll helt.

Figur 9 visar att inget av tillsynsobjekten hade en fullt fungerande egenkontroll.

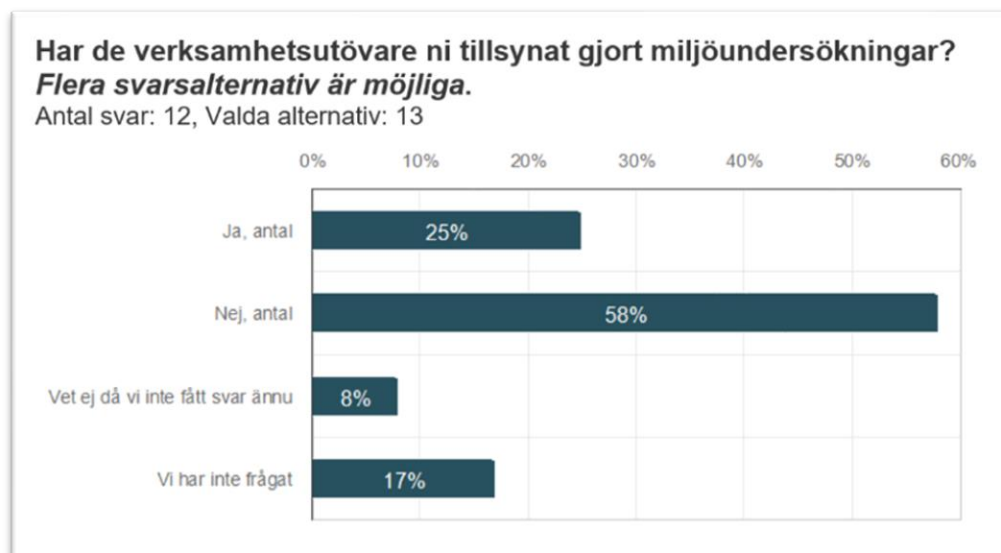
Inget av tillsynsobjekten hade en fullt fungerande egenkontroll. Sju tillsynsobjekt har en fungerande egenkontroll med små brister. 13 tillsynsobjekt har en ej fungerande egenkontroll med stora brister. På denna fråga fick vi även ett svar om att ett objekt helt saknar egenkontroll, vilket inte stämmer överens med svaren på föregående fråga.

Sedan frågade vi hur verksamhetsutövarna upplevde tillsynsmaterialet. Vi fick följande fritextsvar:

- Bra att vi har tagit fram ett nationellt material.
- Mallen om vad en egenkontroll behöver innehålla är omfattande.
- Det vet vi inte.
- Omfattande men bra.
- Tyckte att det var bra material att använda som mall.
- Var väldigt skeptisk i början men tyckte efter tillsynsbesöket att de kommer att kunna använda materialet för att förbättra sin egenkontroll.
- En VU använde materialet rakt av och tyckte mallen var bra, den andra hade inte läst... båda har uppföljning i höst på miljöavsnittet.
- Positiva och med förståelse för att detta behöver finnas på plats. I det ena fallet är det ett nytt kraftverk som fått tillstånd och det ska först sommaren 2024 vara helt klart. Därför kommer vi återkomma under hösten 2023 och titta på hur deras arbete med att ta fram ett egenkontrollprogram har fortskridit.
- De var tveksamma.
- Först lite skeptiska och ifrågasättande. Sedan tyckte de att materialet var hjälpsamt och en ögonöppnare.

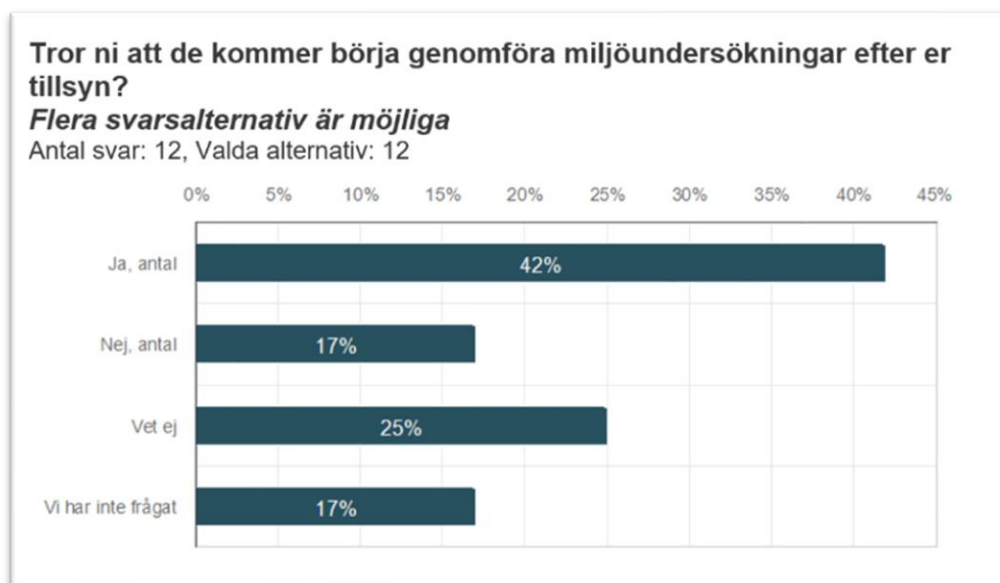
- VU använde tillsynsmaterialet som mall men saknar egen uppföljning av påverkan av miljön vilket innebär att de delar som handlar om statusklassning inte ansågs tillämpliga.

Nästa fråga var om de tillsynade verksamhetsutövarna gjort miljöundersökningar.

Figur 10. Sex av de tillsynade objekten hade gjort miljöundersökningar.

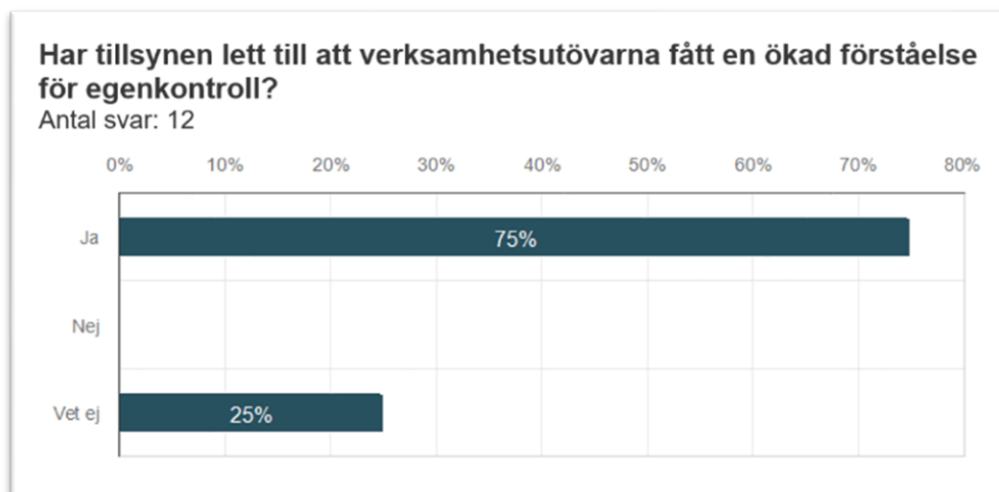
Sex av de tillsynade objekten hade gjort miljöundersökningar. Sedan frågade vi om länen tror att verksamhetsutövarna kommer börja genomföra miljöundersökningar efter det utförda tillsynsbesöket.

Figur 11. De 12 länen tror att sammanlagt sex tillsynsobjekt kommer att börja genomföra miljöundersökningar efter kampanjens slut.

Enligt svaren tror länen att sex tillsynsobjekt kommer att börja genomföra miljöundersökningar.

Sedan frågade vi om tillsynen lett till att verksamhetsutövarna fått en ökad förståelse för egenkontroll.

Figur 12. Nio län uppger att verksamhetsutövarna fått en ökad förståelse för egenkontroll efter kampanjen.

Nio län svarar att verksamhetsutövarna fått en ökad förståelse för egenkontroll.

Till sist frågade vi om det finns något annat som länen vill skicka med till projektgruppen. Vi fick följande svar:

- Denna typ av tillsyn behöver pågå under längre tid och följas upp kontinuerligt för att få önskad effekt.
- Vi har många småskaliga och totalt oerfarna vu när det gäller egenkontroll. För dessa blir det omöjligt att utöva tillsynen av egenkontrollen på den detaljeringsgraden som materialet innehåller. Det skulle gärna fått finnas förslag på vilka delar av egenkontrollen som är mest grundläggande kraven att tillsyna för småskaliga vu. Dessutom skulle vi gärna haft förslag på motiverande argument för varför egenkontrollen är viktig, snarare än att vi ska skicka ut rapport på allt som saknas i egenkontrollen. Å andra sidan kan filmerna som tagits fram fylla en viss funktion i det sammanhanget.
- Ni i projektgruppen ska ha en stor eloge. Tror att materialet som tagits fram kommer vara ett bra stöd för flera länsstyrelser som inte tidigare arbetat så mycket med tillsyn av egenkontrollen. Detta är mycket angeläget nu med kommande NAP-omprövningar då vi förhoppningsvis redan i domarna kan få in att egenkontrollprogram ska tas fram av VU för att kunna visa att man efterlever fastställda villkor och att länsstyrelsen får det tydligare vad som bör tillsynas i framtiden.
- Snyggt jobbat. Tack för materialet!
- Glada att vi deltog!

Slutsatser

---

12 län har tillsynat fler än 31 objekt. Resultaten, av de som hunnit skickas in och granskas, från tillsynen visar att endast ett av tillsynsobjekten har en fullgod och dokumenterad egenkontroll. Sju tillsynsobjekt har en dokumenterad egenkontroll med små brister. Åtta objekt har en egenkontroll med stora brister och sju objekt har en ej dokumenterad egenkontroll. Nio av 12 län svarar att verksamhetsutövarna fått en ökad förståelse för egenkontroll genom denna tillsynskampanj.

Resultatet indikerar att egenkontrollen är mycket eftersatt och att behovet av mer tillsyn är stort.

Syftet med projektet var att:

- Förenkla för länsstyrelserna att genomföra enhetlig tillsyn med fokus på funktion och miljöpåverkan.
- Stödja och utbilda handläggare som utför tillsyn på vattenkraftverk.
- Verksamhetsutövarna ska få kunskap om och förbättra sin egenkontroll. Deras behov av egenkontroll kommer öka när de får tillstånd med moderna miljövillkor.
- I förlängningen förbättra förutsättningarna för en god vattenmiljö.

Vi kan konstatera att projektet lyckats med att förenkla för länsstyrelserna att göra tillsyn samt att stödja och utbilda handläggare som utför tillsyn på vattenkraftverk. Genom tillsynsinsatsen har de tillsynade verksamhetsutövarna fått mera kunskap om sin egenkontroll men resultaten visar att här finns det mycket mer att göra. För att förbättra förutsättningarna för en god vattenmiljö finns också mycket mer att göra, framför allt i form av mera tillsyn från länsstyrelserna.

Tillsynskampanjen i stort

Projektgruppens reflektion är att det var oturligt att snön låg kvar så länge under våren att det blev svårt för vissa län att hinna ut på tillsyn innan kampanjtiden tog slut. Samtidigt tror vi att om kampanjtiden varit några månader längre hade inte fler anläggningar besökts ändå för de flesta län hade förmodligen skjutit fram tillsynen. De flesta län startade sent med sin tillsyn och gjorde tillsyn först under den sista månaden av kampanjen.

Fältappen

Att använda fältapp i en av Miljösamverkan Sveriges tillsynskampanjer är en ny erfarenhet. Vi var från början medvetna om att det kunde bli en del svårigheter. Tyvärr blev det så pass mycket tekniskt strul att endast två län till slut använde sig av appen vid tillsyn. Förhoppningsvis har vi nu skaffat oss tillräckligt mycket erfarenheter att det kan fungera mycket smidigare vid eventuella kommande tillsynskampanjer.

Resultat från tillsynen

Projektgruppen hade som målsättning att alla län skulle genomföra minst ett tillsynsbesök var. Vi nådde inte riktigt dit. Men vi anser ändå att det är ett bra resultat att 12 län tillsynat minst 31 objekt. Flera län kommer att fortsätta arbeta med tillsynen efter kampanjens avslut. Allt material kommer att finnas kvar på den gemensamma samarbetsytan och förhoppningsvis leder det till att ännu fler tillsynsbesök genomförs framöver.

**Miljösamverkan
Sverige**